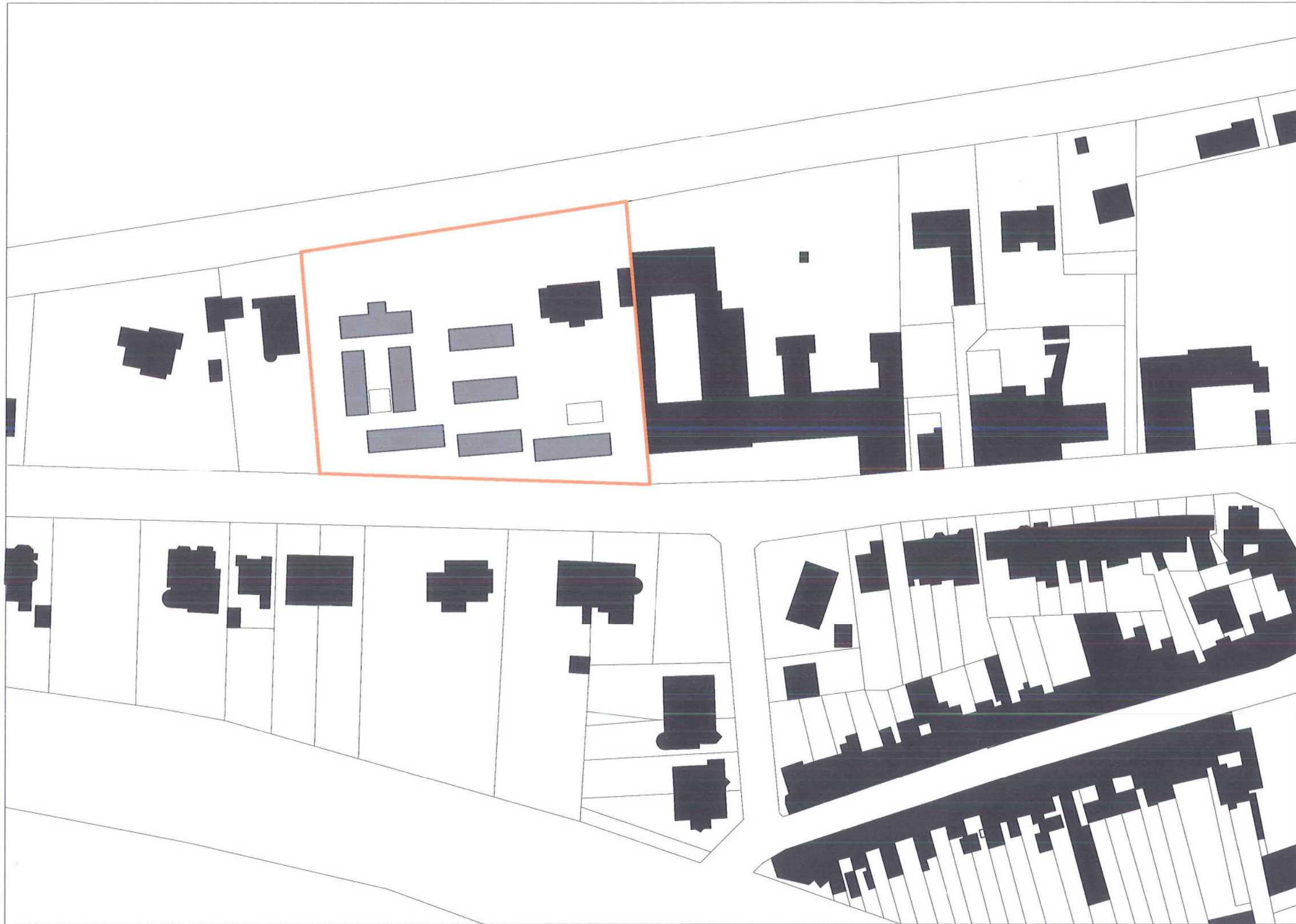
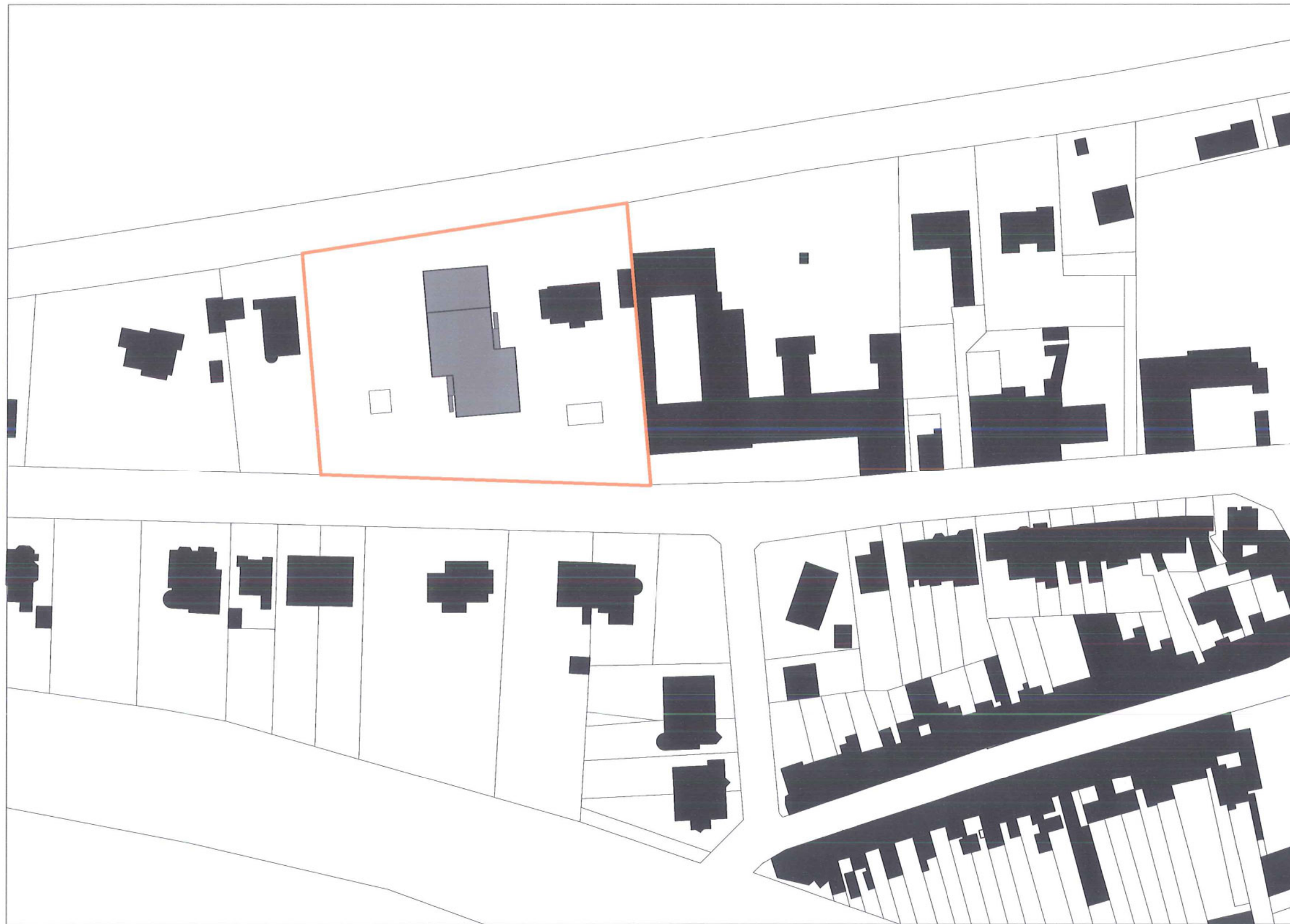
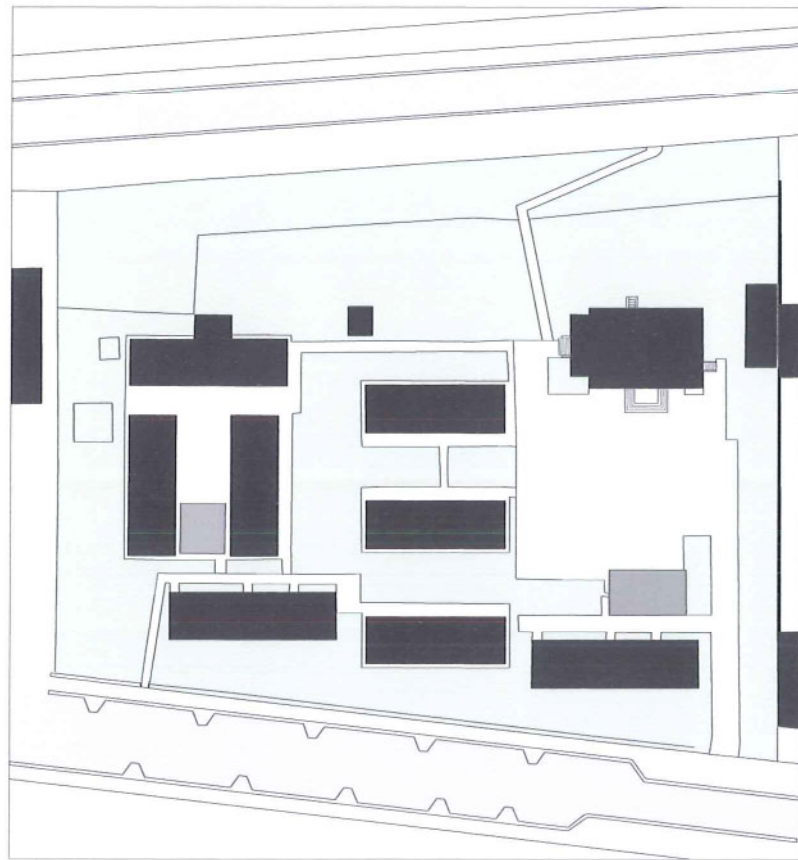

OPEN OPROEP VLAAMS BOUWMEESTER
GEMEENSCHAPSONDERWIJS: De klare bron Heverlee

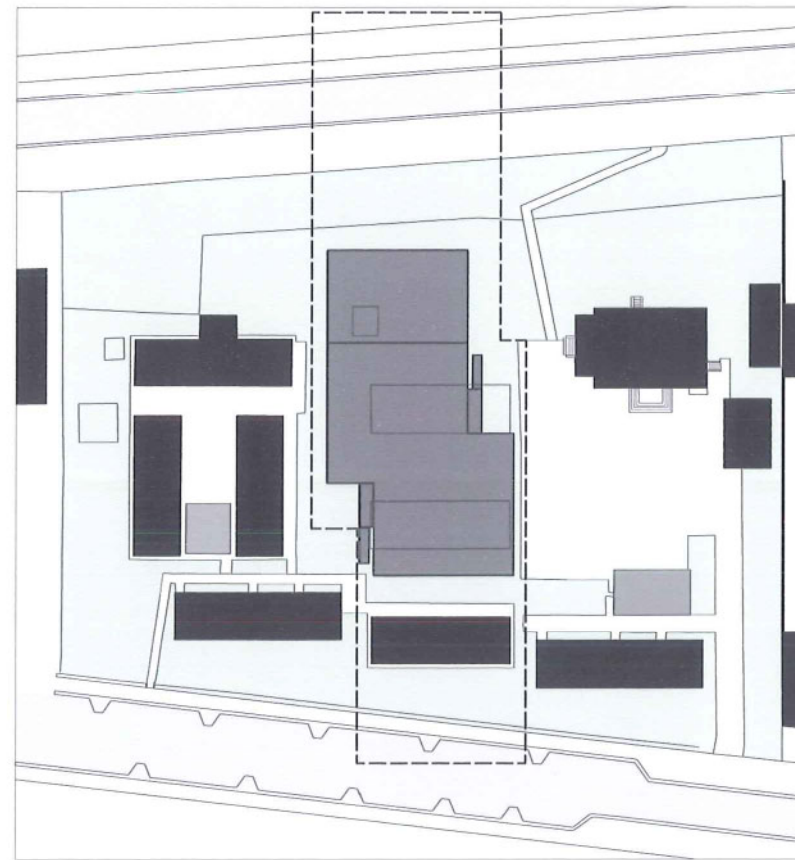
20 januari 2005

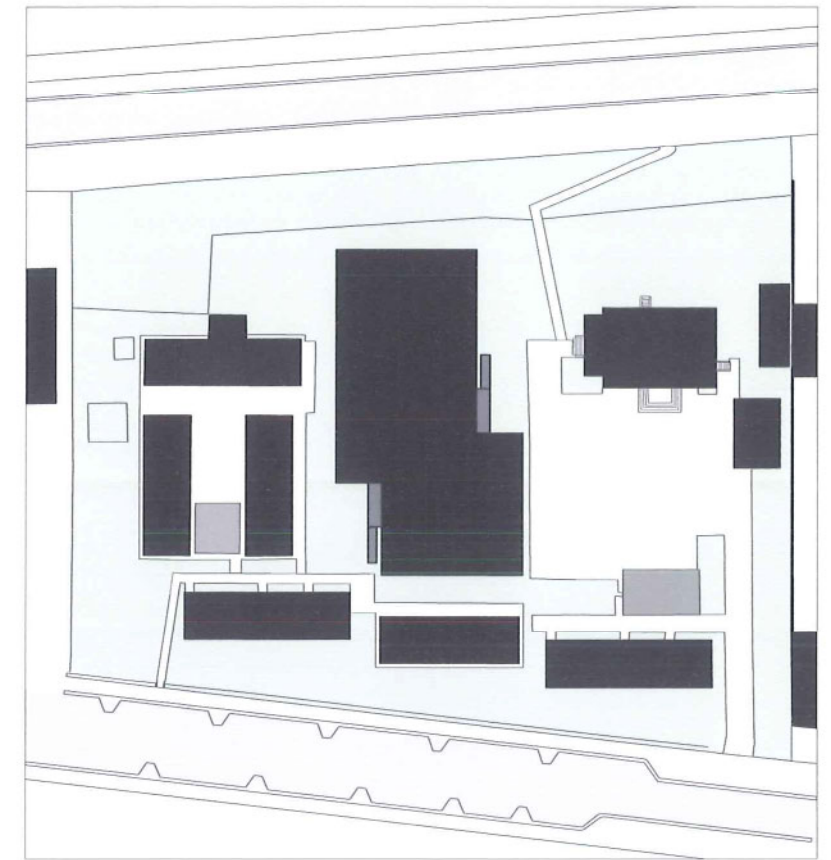

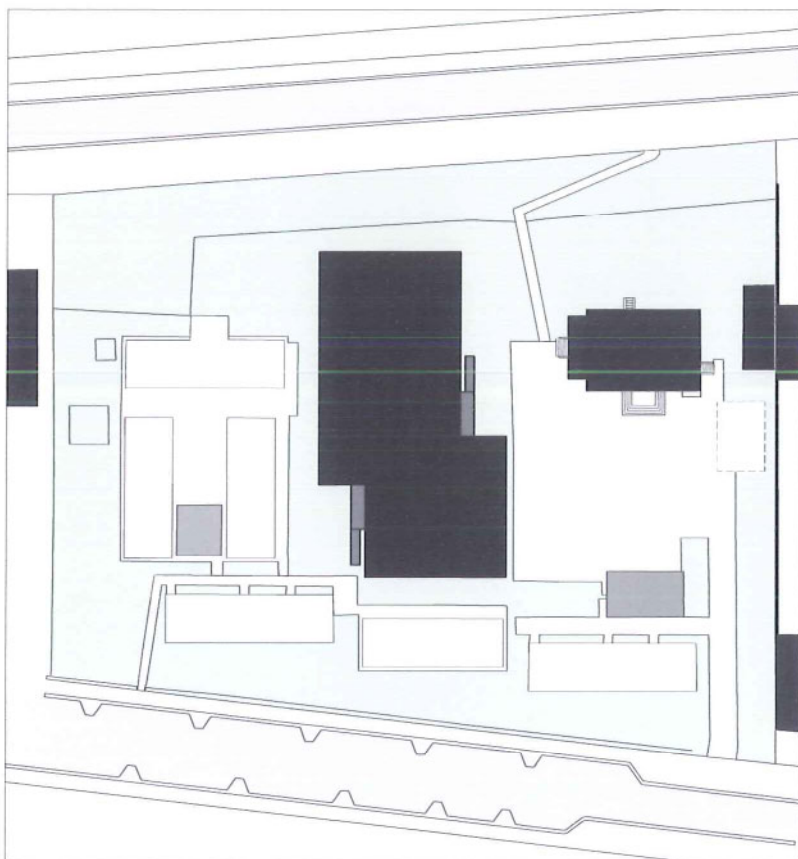
Bestaande toestand

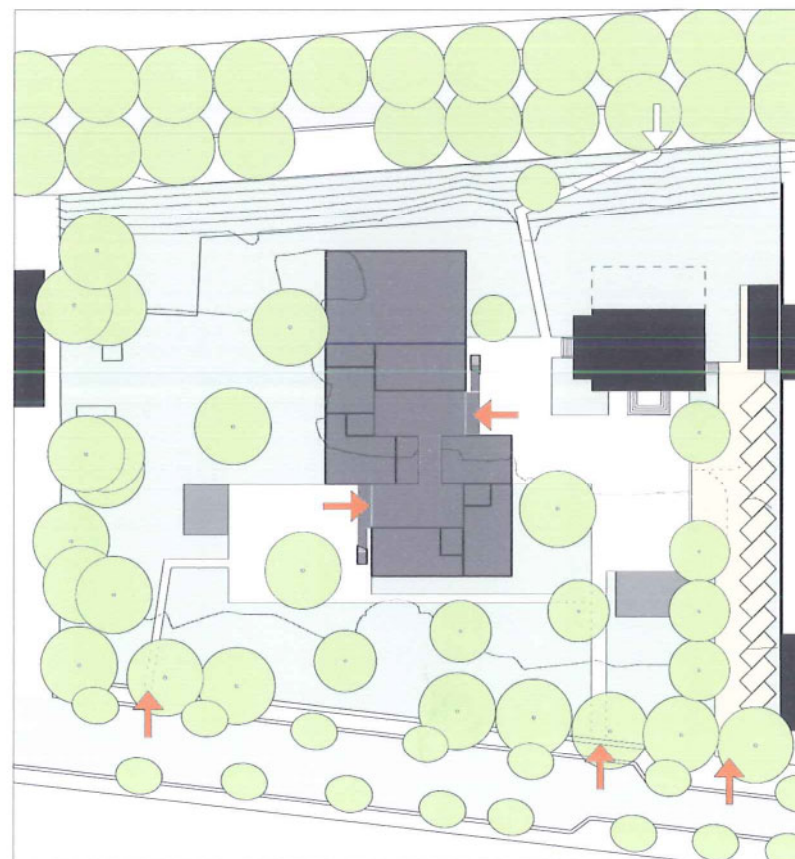
Afbakening werfzone + sanitaire container

Verhuis naar nieuwbouw

Afbraak paviljoenen

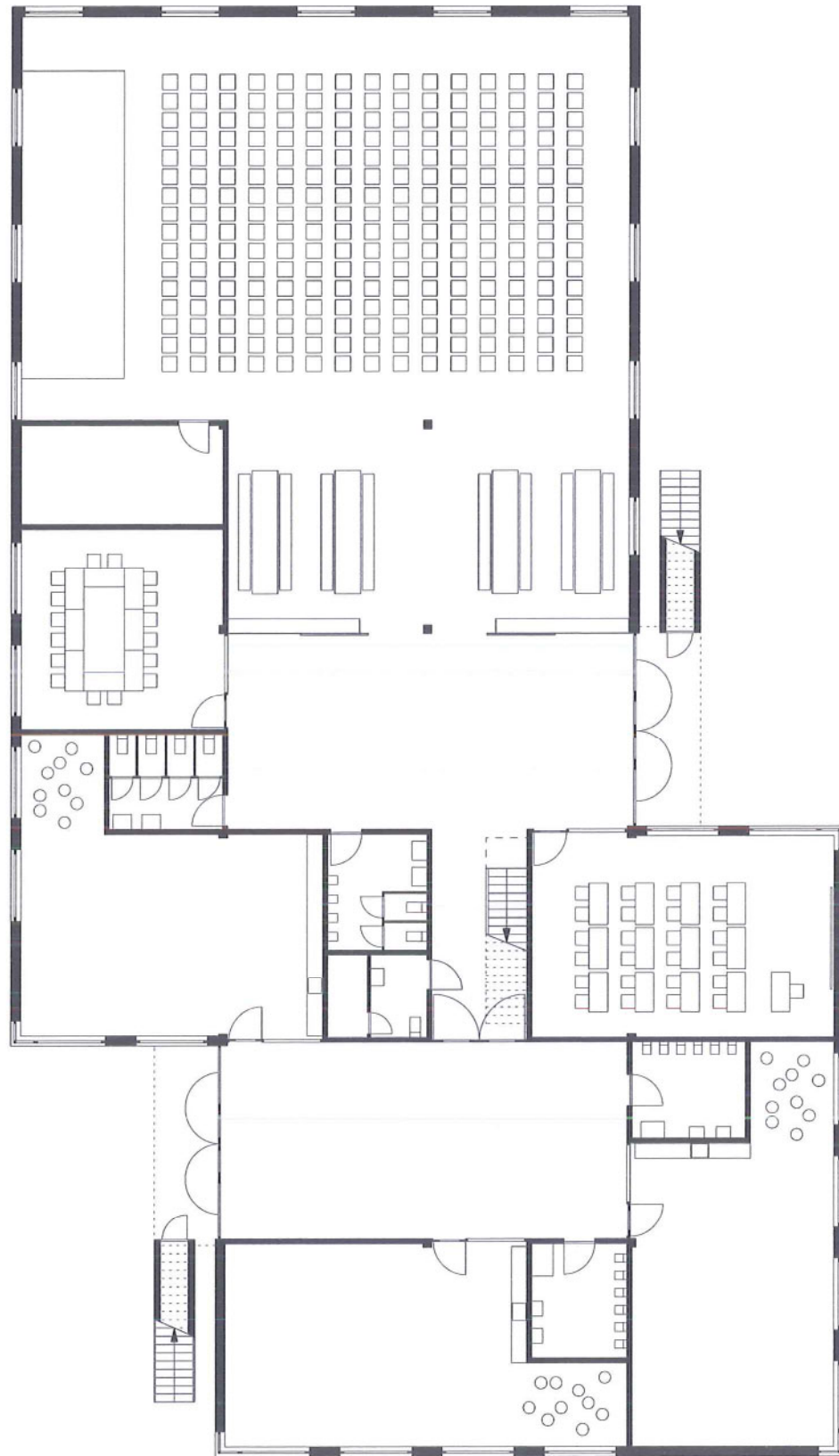

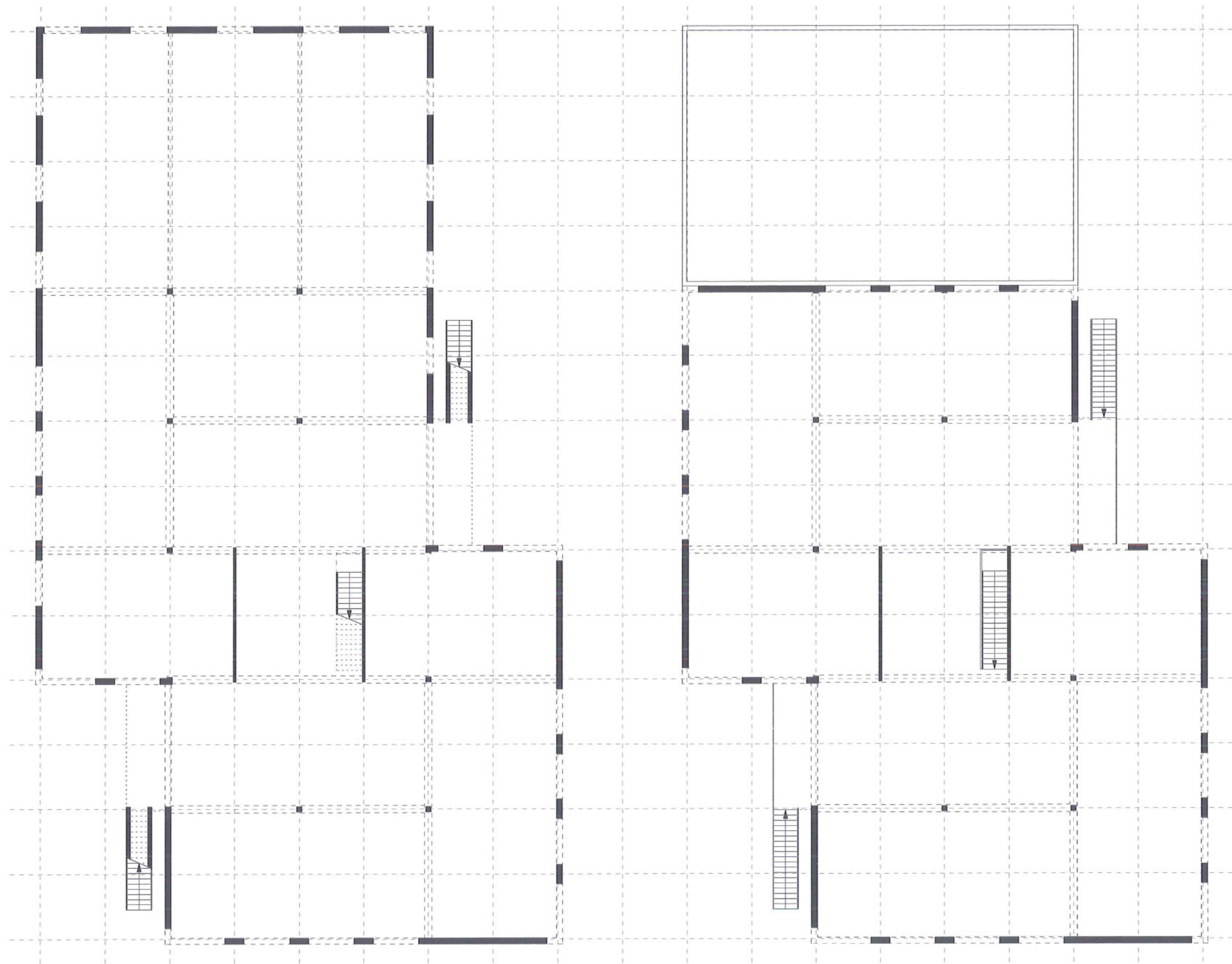
Omgevingsaanleg

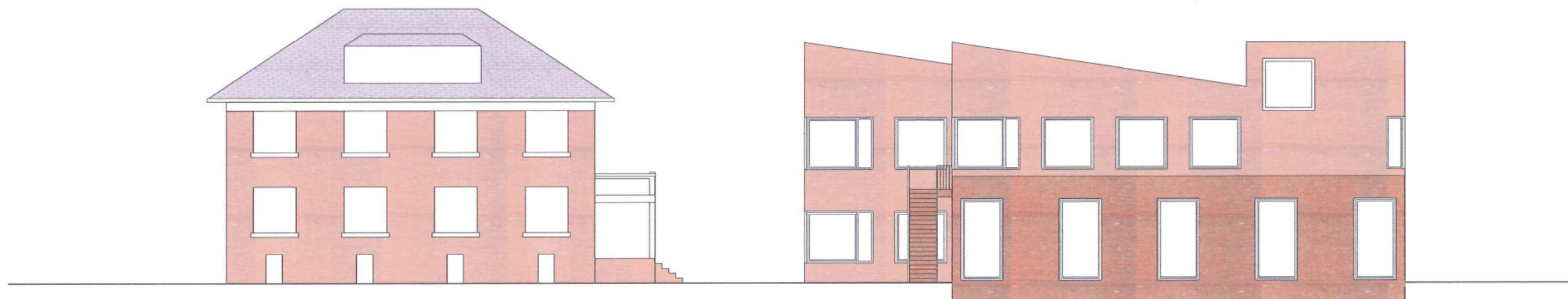
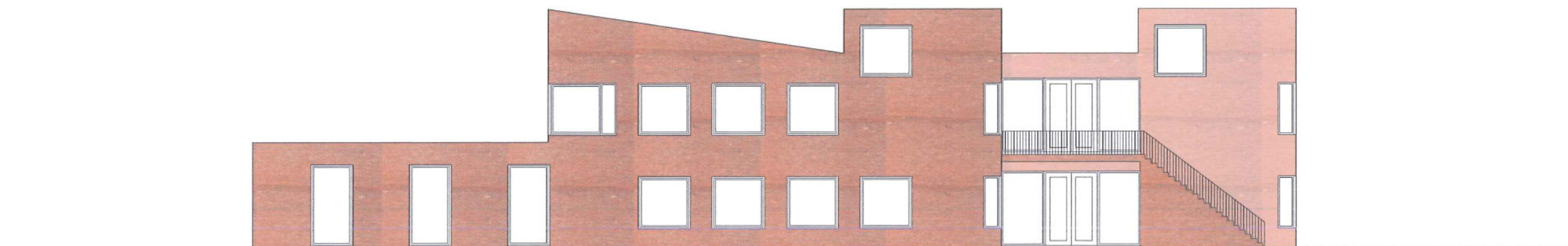
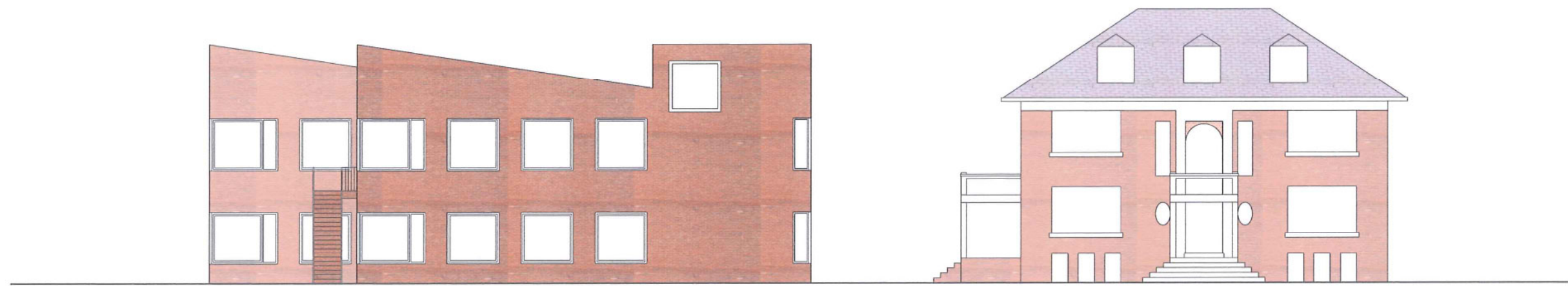

Mogelijke inplanting turnzaal

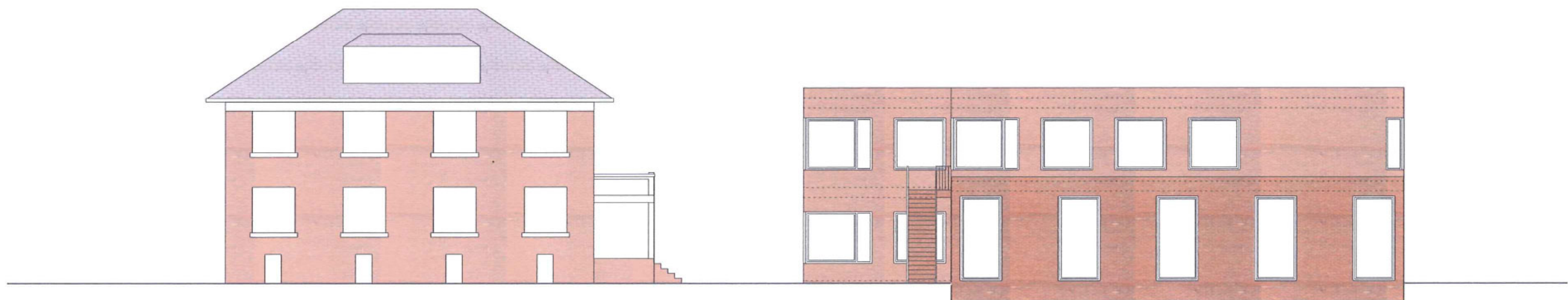
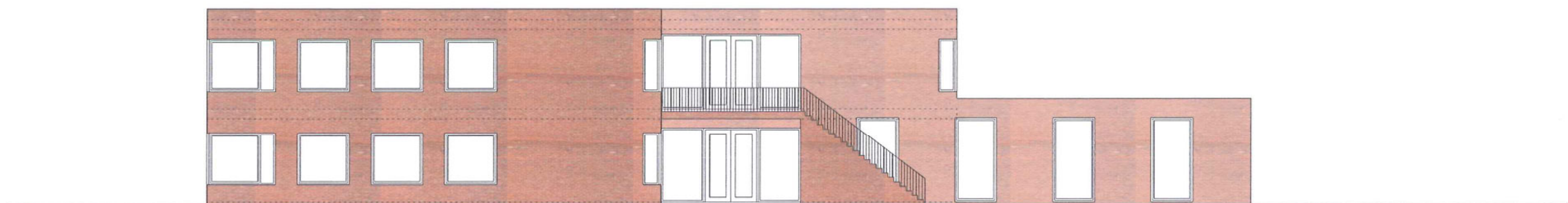
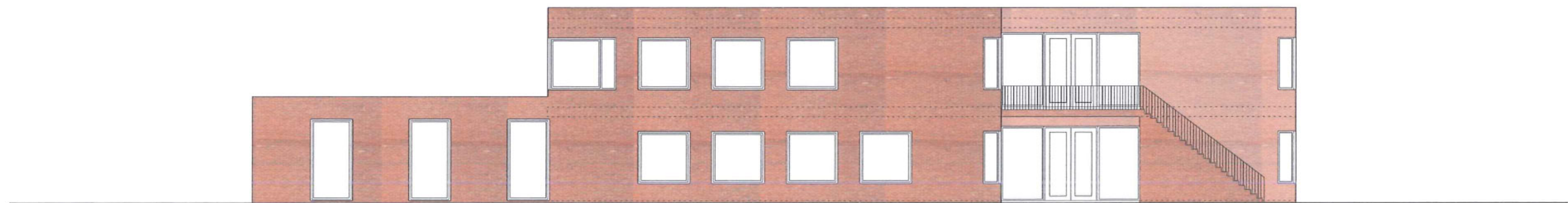
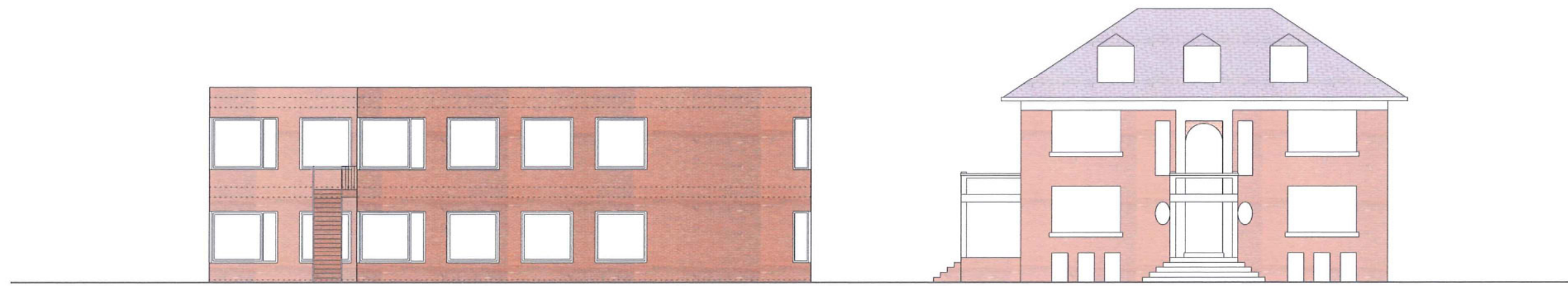

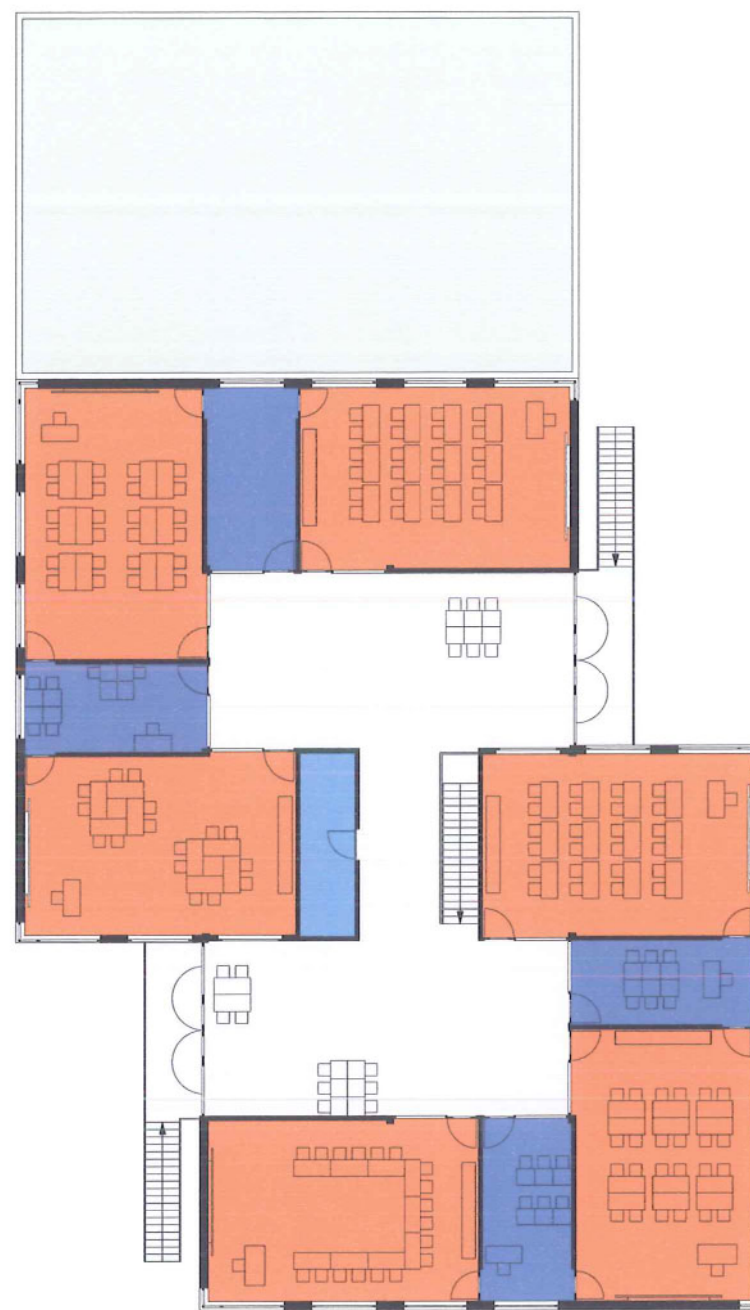

Gevels hellende daken

schaal 1/200

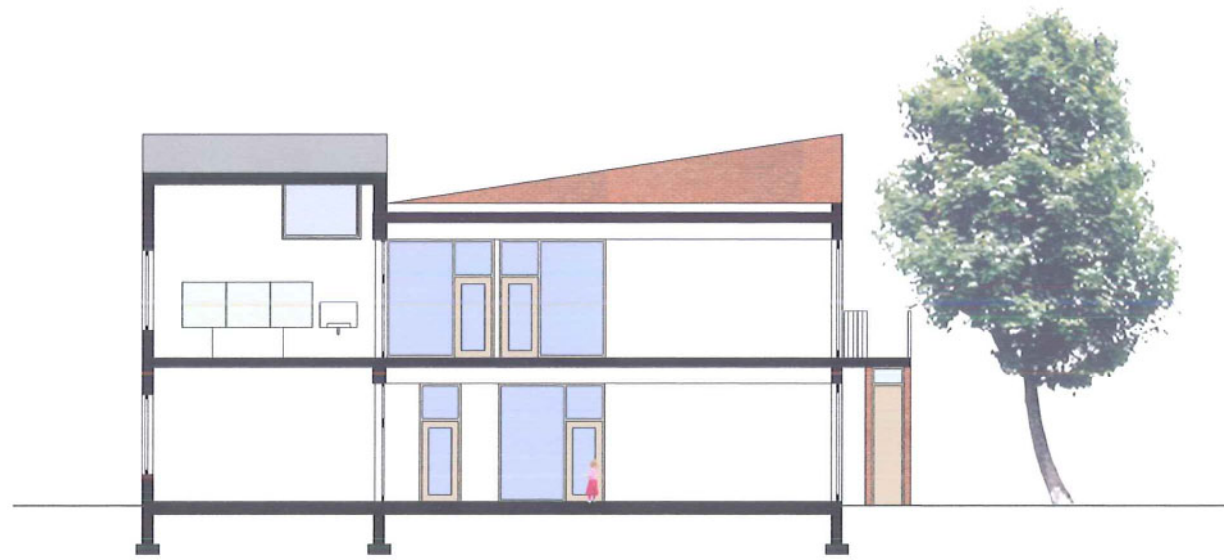
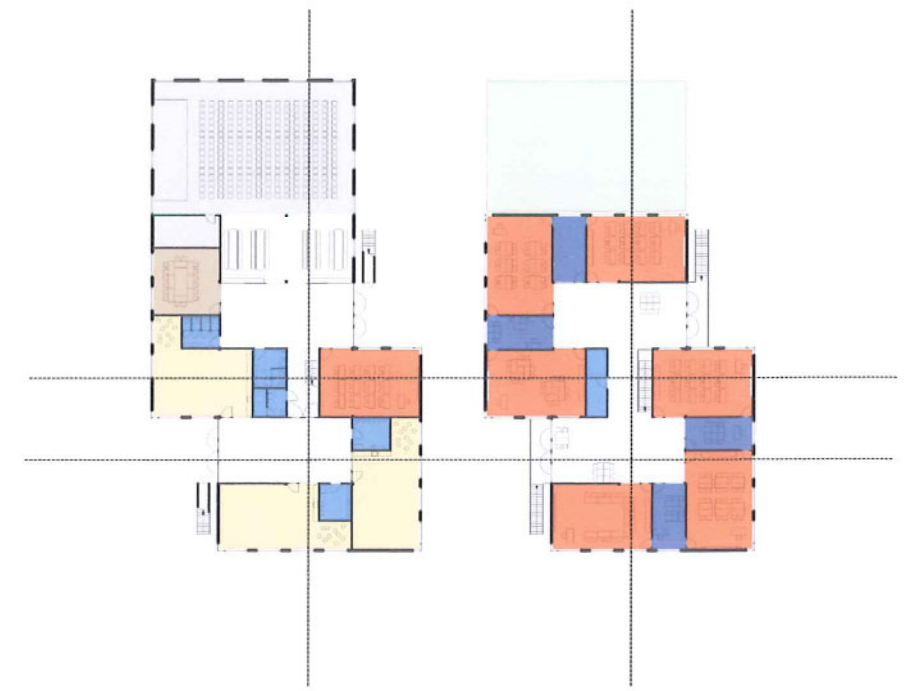

- Polyvalente circulatiezone / refter
226,55 m²
- Circulatie / extensie van de klassen 153,96
m²
- Polyvalente zaal van 210,83 m² met
berging van 17,41 m²
- Leraarskamer van 33,50 m²
- Sanitaire ruimtes van 45,45 m² en
technische ruimte van 10,74 m²
- 3 kleuterklassen van 59,88 m²
- 7 klassen lagere school van 51,87 m²
- 4 tussenklassen van 17,41 m²
- Dak polyvalente zaal

TOTAAL NETTO 1310,81 M²

TOTAAL BRUTO 1421,18 M²

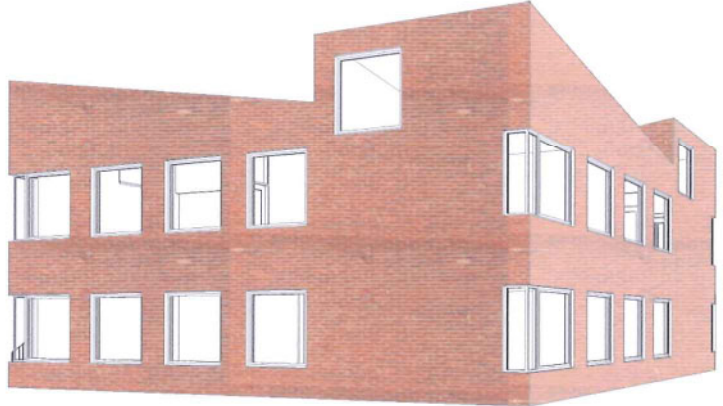

Snedes

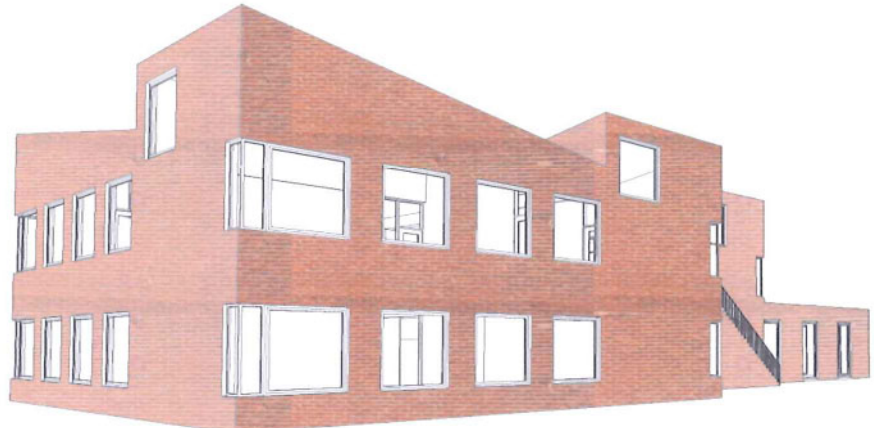
schaal 1/200

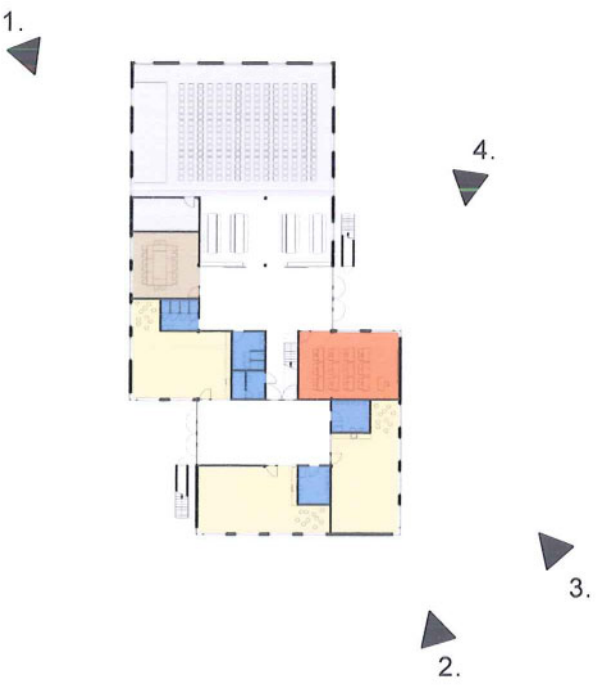
1.

2.

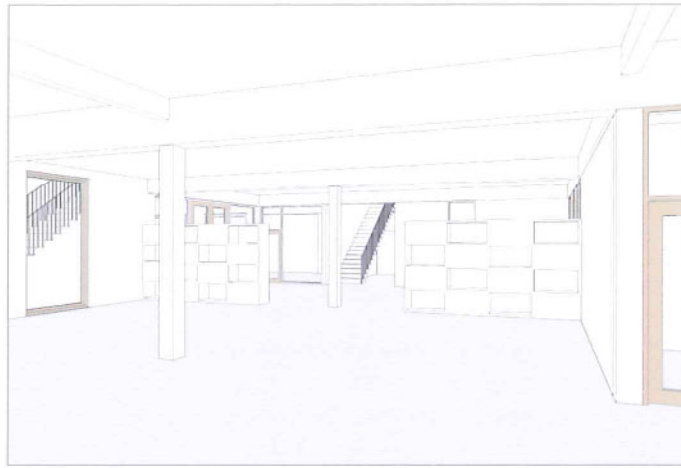

3.

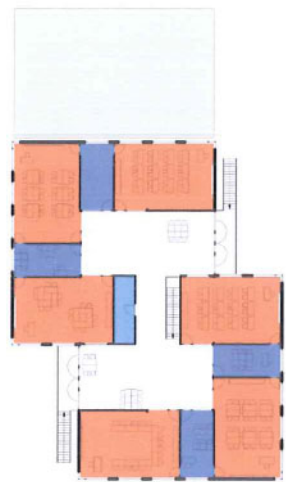

4.

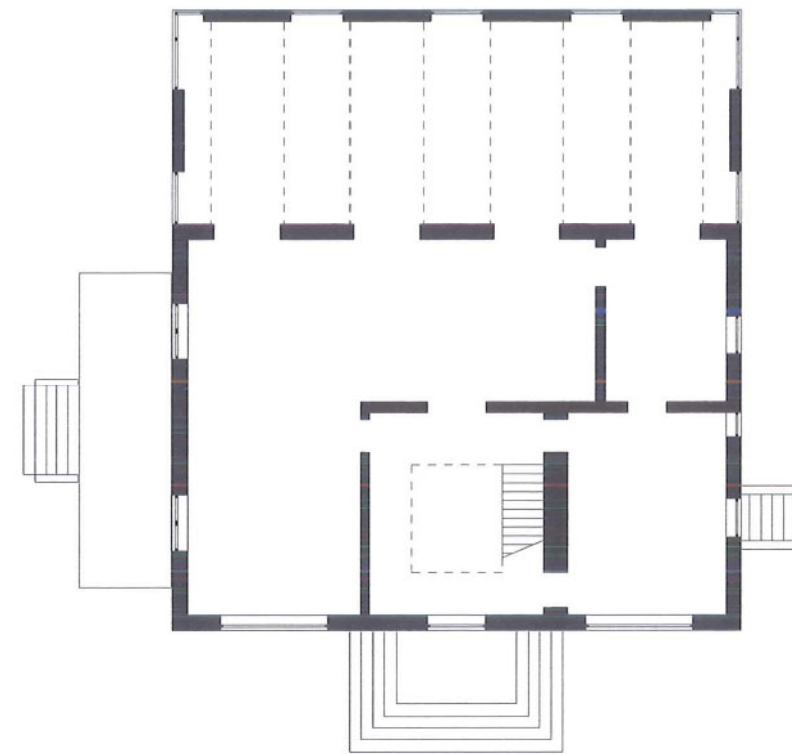
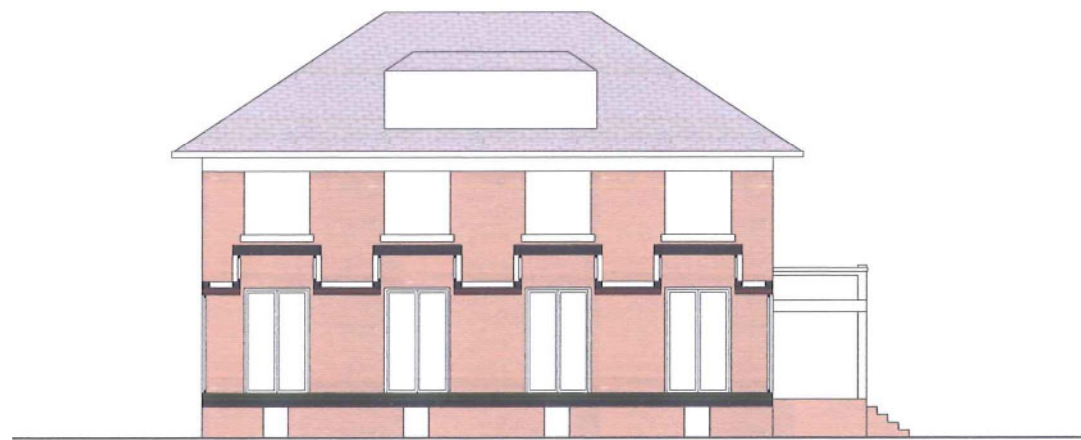
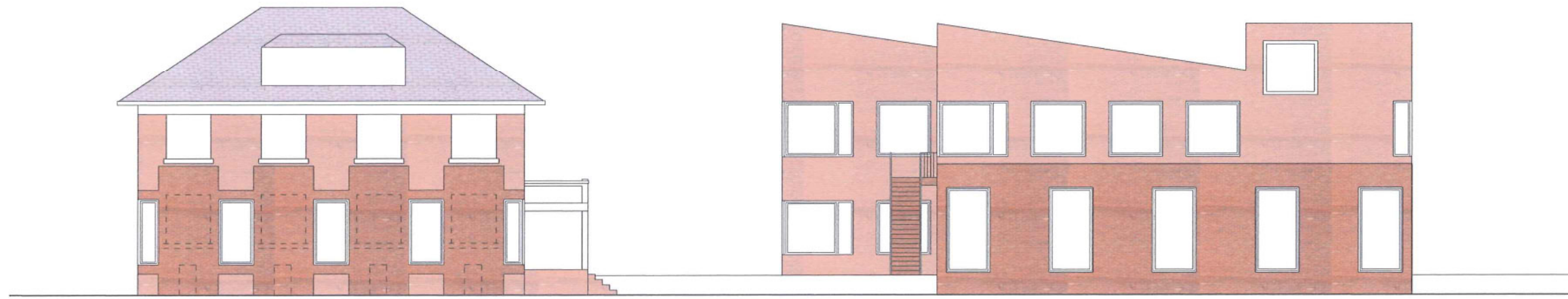
Buitenzichten

Binnenzichten gelijkvloers

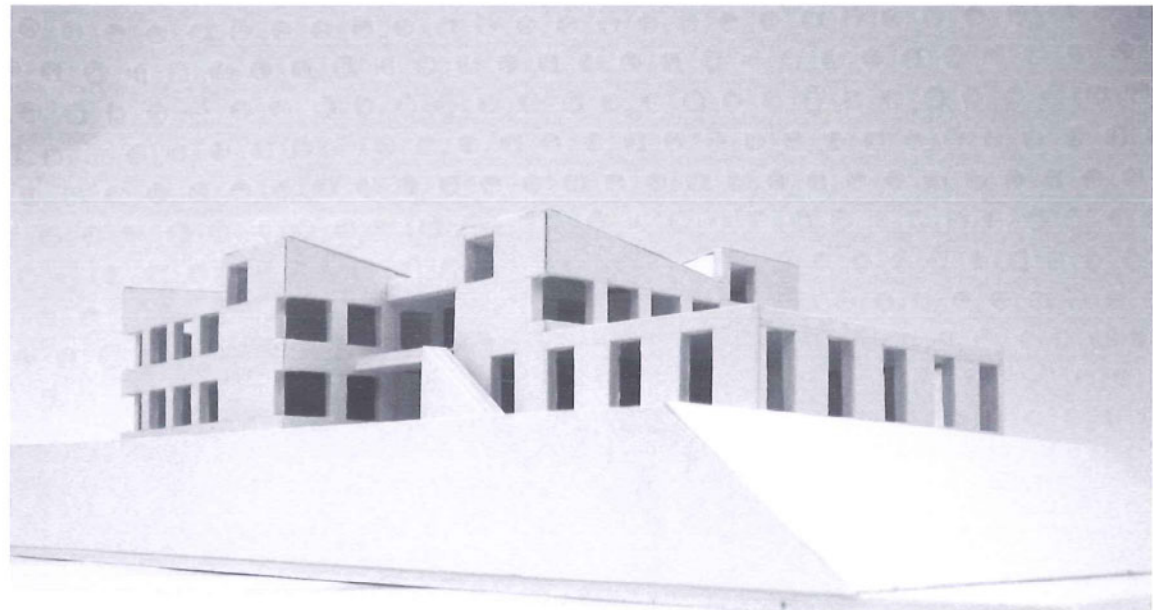
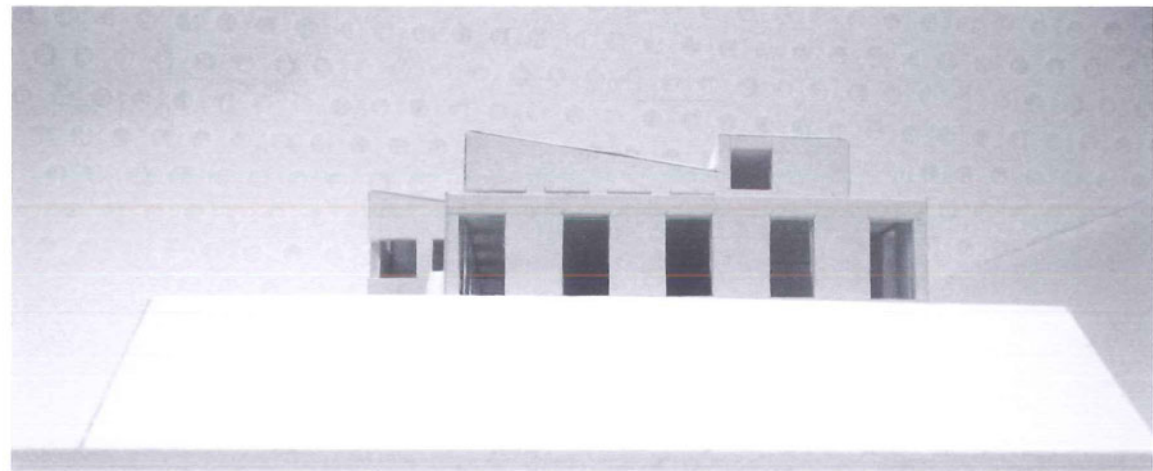
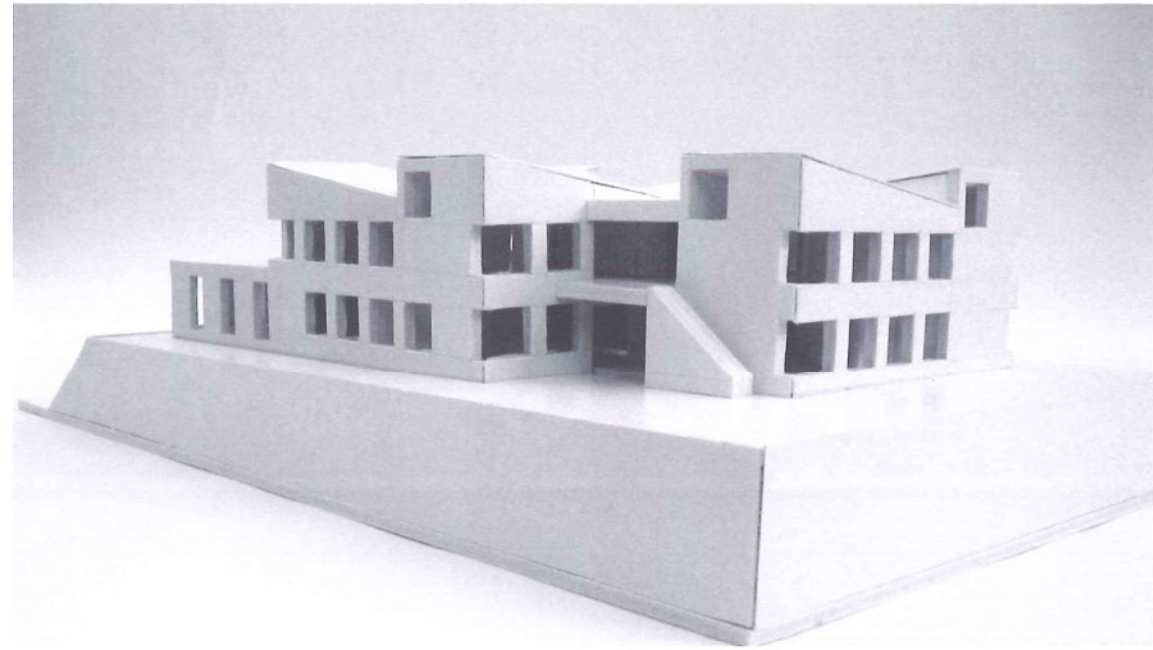
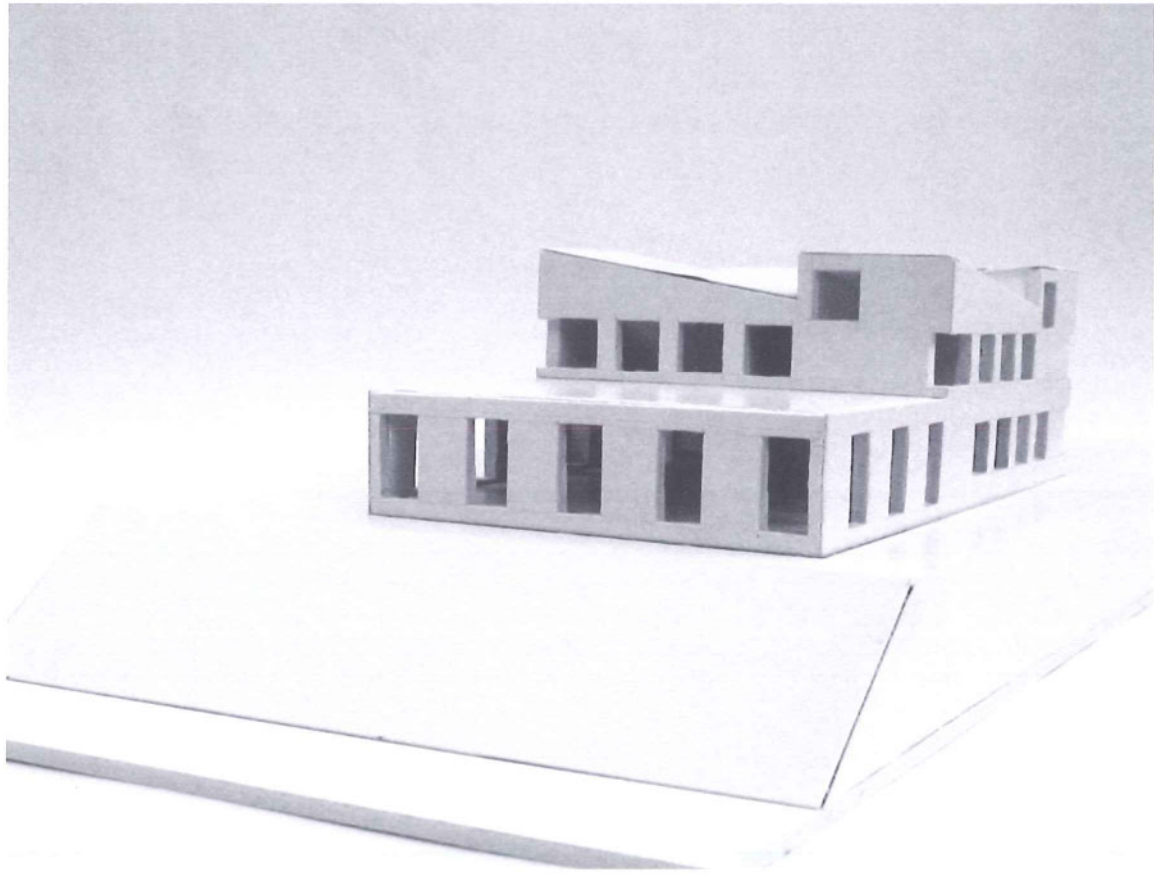

Binnenzichten bovenverdieping

Eventuele uitbreiding van de villa

schaal 1/200

Maquette

Voor het concept van de nieuwe basisschool "de klare bron" voor Heverlee hebben wij volgende uitgangspunten gehanteerd.

Respect voor een uitzonderlijk terrein dat als een **groene vinger** het bomenrijke domein van het Arenbergkasteel tot in het centrum van de gemeente laat uitlopen. De bomen en de terreinhelling aan de zijde Kardinaal Mercierlaan zijn waardevolle elementen die karakter geven aan het terrein. De terrein zou opnieuw als een groene, parkachtige omgeving kunnen worden ingericht door de aanplanting van loofbomen. Respect voor de villa die een centrale rol blijft spelen op het terrein, maar waaraan de nieuwe school als autonoom gebouw wordt toegevoegd.

De **inplanting** van de nieuwbouw is ingegeven door de gemakkelijke faseerbaarheid waarbij zo min mogelijk paviljoenen gesloopt moeten worden om te kunnen bouwen en een veilige en bereikbare werf te organiseren zonder het functioneren van de school te veel te hinderen. Bovendien is gezocht naar een zinvolle oriëntatie van de school met de klaslokalen naar de zon en de polyvalente zaal naar het noorden. Tegelijk zijn de kleuterschool en de basisschool samengevoegd tot één gebouw, maar zo dat beide een herkenbare eigen toegang hebben over een eigen speelplaats en door de rug-aan-rug ligging met een ruimtelijk gescheiden invloedssfeer op het terrein.

De kleinschaligheid en de huiselijke sfeer eigen aan de methodeschool heeft ons geleid bij de bepaling van de structuur en de ruimtelijke opbouw van de school. Voor het kleutergedeelte leek het ons belangrijk dat de autonome werking van het "**kleuterdorp**" wat bewaard zou kunnen blijven in de nieuwbouw. Het kleutergedeelte is daarom een geheel autonome cluster van drie klassen. De kleuterklassen zijn aangepast aan de eisen van de kleinste kindjes allen op het gelijkvloers gelegen als drie kamers van een huis rond één grote inkomhal. De kleuterschool kan geheel gescheiden van de lagere school werken, maar een interne verbinding maakt het mogelijk dat de kleuters ook de polyvalente ruimte kunnen gebruiken zonder buiten te gaan.

De grotere kinderen van de **lagere school** zijn al zelfstandiger en kunnen een complexere ruimtelijke situatie aan. De polyvalente zaal werd dan ook gegroepeerd met de lagere school. Toegang wordt verleend via een tweede ruime inkomhal. Er werd geopteerd voor twee bouwlagen om een compacte energiezuinige bouw te realiseren. De klassen van de lagere school zijn op één na op de verdieping gegroepeerd. Deze 6 klassen op de verdieping vormen op hun beurt weer een cluster rond een centrale, goed verlichte hal.

De kleine **levensbeschouwelijke klassen** (18 m²) zijn telkens tussen twee gewone klassen geschakeld. Dit laat toe dat deze klassen behalve voor levensbeschouwelijke lessen ook voor groepswork en klasoverschrijdend werk gebruikt kunnen worden. Om dit op een gelijkwaardige wijze mogelijk te maken werden geen drie, maar vier klasjes van 18 m² gerealiseerd. Het meervoudig gebruik van die kleine klasjes lijkt ons enigszins het verlies aan bruikbare klasoppervlakte t.o.v. de huidige situatie te compenseren.

Er werd gezocht naar een **bouwkundige structuur** die een zekere autonomie heeft ten opzichte van de huidige bestemming. De structuur moet het mogelijk maken de grotere kleuterklassen (60 m², met vertelhoek) en de kleinere klassen (54 m²) van de lagere school in eenzelfde ruimtelijke structuur te vatten. In plaats van voor een structuur van klassen langs weerszijden van een gang leek ons een concept van clusters rond een centrale hal ruimtelijk interessanter. Dit zorgt tegelijk voor een compact concept en maakt dat de gang méér is dan alleen circulatieruimte. Door zijn vorm is deze ruimte ook bruikbaar als ontmoetingsplek, als werkruimte, als een verlengstuk van de klassen. Op het gelijkvloers levert dit een overdekte speelplaats op.

De huidige werking van de methodeschool vraagt om verschillende soorten **werkplekken** in een klas. Door de beperktere oppervlakte zou dit in de klassen van de nieuwbouw minder gemakkelijk zijn dan in de oude paviljoenklassen. Door de bruikbare ruimte van de hal en de mogelijkheid van het dubbel gebruik van de tussenklasjes willen we andere mogelijkheden aanreiken om dit op groepswork georiënteerde onderwijssysteem in de nieuwbouw verder te kunnen zetten. We denken dat dit ook aansluit bij een algemene tendens in scholenbouw internationaal. Leren is een sociaal gegeven. Leerlingen leren evengoed van elkaar als van de leerkracht.

De klassen op de verdieping krijgen per cluster een buitentrap als vluchttrap bij brand. Deze **buitentrappen** zijn niet opgevat als stalen noodtrappen, maar als stenen trappen. De betonnen luifel boven de inkom vormt het bordes van deze buitentrap. De trap aan de speelplaatszijde van de lagere school kan behalve als noodtrap ook als dagdagelijkse toegang gebruikt worden voor de lagere school. Op die manier bereiken we een rechtstreekser contact tussen binnen en buiten en hopen we dat er iets van de sfeer blijft van de gelijkvloerse paviljoenklassen waar de school in haar huidige werking zo van geniet.

Duurzaamheid

Bij een schoolgebouw is de **voorbeeldrol** inzake duurzaam bouwen belangrijk, niet alleen omdat het een overheidsgebouw is, maar ook omdat een schoolgebouw op zichzelf ook een leermiddel is. De maatregelen die door de bouw van de school genomen worden kunnen in het pedagogisch project vertaald worden naar de kinderen. Het bouwproces en het latere gebouw kunnen op een begrijpelijke manier aan kinderen, leraren, ouders en andere gebruikers enkele aspecten van duurzaam bouwen duidelijk gemaakt worden.

Inzake duurzaamheid kunnen we in dit stadium van het ontwerp nadenken over het globale concept. Een belangrijke vereiste inzake een duurzaam gebouwconcept heeft te maken met de **compactheid** van het gebouw. Een gebouw met een compact volume heeft een beperkter buitenoppervlak dan een uitgestrekt gebouw. Dit zorgt niet alleen voor minder warmteverlies en dus minder energieverbruik, maar het heeft ook een geringere bouwkost en een geringere onderhoudskost van de gebouwschil tot gevolg. Het nieuwe gebouw heeft een gebouwschil van 1889 m² t.o.v. 1421 m² (1,33 m² gebouwschil / m²) bruikbare ruimte, de oude paviljoenen hebben een totale buitenoppervlakte van 2459 m² t.o.v. 994 m² (2,47 m² gebouwschil / m²) bruikbare ruimte.

Een compact gebouw betekent ook zuinig omgaan met de open ruimte. Het betekent een gebouw met een **minimale grondbezetting**, een gebouw dat minder beslag legt op de bouwplaats en veel open ruimte laat. Daarom denken we dat een gebouw met twee bouwlagen de voorkeur moet hebben boven een volledig gelijkvloers gebouw. Het nieuwe gebouw neemt 820 m² van het terrein in. De te slopen paviljoenen nemen 994 m² terrein in.

Zuinig ruimtegebruik is ook mogelijk door **dubbel ruimtegebruik**. De polyvalente zaal zou daarom volgens ons inderdaad polyvalent moeten gebruikt worden. In eerste instantie zal de zaal als turnruimte en feestzaal gebruikt worden voor de school. Na de bouw van een sporthal op het schoolterrein zal één gebruik vervallen. Daarom stellen we voor minstens het dubbel gebruik als refter en feestzaal in de toekomst te behouden. Om dat te realiseren hebben we het leraarslokaal zo geplaatst dat het later gemakkelijk tot keuken kan worden omgevormd. Het leraarslokaal verhuist dan naar de villa. Om die reden zouden we ook voorstellen geen refteruitbreiding te maken aan de villa, maar voorzien we naast de polyvalente zaal een ruimte die voorlopig als tweede, aanvullende refter gebruikt kan worden.

Zuinig ruimtegebruik is ook dubbel gebruik van **gemeenschapsvoorzieningen**. De planopvatting van de school werd zo geconcipeerd dat de polyvalente zaal ook na de schooluren door verenigingen of de buurt zou kunnen worden gebruikt. Op termijn verhuist de keuken ook daarom beter naar de nieuwbouw. In functie van het naschools gebruik liggen dan niet alleen het sanitair, maar ook de keuken in de buurt van de zaal.

De fysische en de financiële norm die het gemeenschapsonderwijs hanteert bij de bouw van schoolinfrastructuur dwingen tot een zeer economisch gebruik van materiaal en middelen. Ze dwingen tot een zuinige omgang met ruimte, energie en grondstoffen. **Economie en ecologie** gaan hier hand in hand. In het verder ontwerpproces komt het erop aan vooral te zoeken naar maatregelen inzake duurzaam bouwen die geen extra budget vereisen.

Een belangrijke vereiste is een bijzonder **goede gebouwisolatie en een goede winddichtheid**. Dit zijn maatregelen die slechts een beperkte extra kost met zich meebrengen, maar dit kan niet achterwege blijven. Gebouwen hebben een lange levensduur en daarom zijn we verplicht om een isolatiewaarde te halen die beter is dan de norm vandaag vereist.

De **zon** is een duurzame licht en energiebron. De goede oriëntatie van de school laat toe maximaal passief zonenergie te profiteren. De klassen zijn dan ook zoveel mogelijk naar de zuidzijde gericht terwijl de polyvalente zaal aan de noordzijde van het gebouw ligt. Grote glaspartijen naar zuiden vereisen echter ook aandacht voor zonwering. **Loofbomen** zijn een goede zonwering met een natuurlijke "regeling" die de zon in de winter doorlaat en in de zomer afschermt. Natuurlijk licht in alle lokalen en veel licht in de klaslokalen is een vereiste om overdag geen kunstlicht te moeten gebruiken. Zuinige lampen en armaturen kunnen bovendien het energieverbruik beperken.

Wat het **water** betreft willen we de waterhuishouding op het terrein bekijken. Het bufferen van het hemelwater op het terrein evenals het afwateren van de twee grote speelplaatsen in de grond. Een plek voor een drinkfontein willen we realiseren op elke speelplaats.

De school werd geconcipeerd volgens een eenvoudige structuur, die is gebaseerd op het opgegeven raster van 3m. Dit laat een **herbestemming** en ander gebruik als woonruimte of kantoorruimte redelijk gemakkelijk toe.

